

BILDANDE AV NATURRESERVATET RUNNÖ

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets namn ska vara naturreservatet Runnö.

Länsstyrelsens beslut 1976-01-16, dnr 11.123-2889-75, om förordnande om landskapsbildskydd enligt 19 § naturvårdslagen (äldre lydelse) samt beslut om bildande av fågelskyddsområde enligt 14 § naturvårdslagen, upphävs inom området när detta beslut vinner laga kraft.

Beskrivning av området

Runnö naturreservat är beläget strax utanför Påskallavik i norra Kalmarsund inom Oskarshamns kommun. Naturreservatet har en total areal av 2 385,4 hektar, varav 531,9 hektar är land. Själva byn, dess närområde samt ett område söderut ingår inte i reservatet. Ön Runnö sträcker sig ca 2,8 km i öst-västlig och ca 3,4 km i nord-sydlig riktning. Direkt söder om Runnö ingår också den mindre ön Littlö, samt några låga skär strax norr om Runnö. I norra delen av reservatet är ön Runnö Rödsjär belägen. Öarna är flacka med mycket små höjdskillnader och vattnen runt öarna är grunda. Området väster och norr om Runnö är grunt med många skär. Det största djupet i denna del uppgår till 14 m. Norr om Runnö Rödsjär finns det största djupet inom reservatsområdet; 32 m. Öster om Runnö finns färre grund, och här är snittdjupet ca 10 m.

Soltimmarna i området är många, men närheten till havet ger klimatet en viss maritim prägel då temperaturskillnaderna mellan sommar och vinter, i jämförelse med fastlandet, utjämnas något.

Geovetenskapliga bevarandevärden

Runnö är geovetenskapligt intressant eftersom ön utgör en övergångszon mellan urbergsskärgården i norr och moränsskärgården i söder. Runnö intar tillsammans med Furön en särställning utmed den svenska kusten genom att den kambriska sandstenen här går i dagen över stora delar av ön. Den kambriska sandstenen förekommer på Öland under olika skiffrar och kalkstenar samt på fastlandet i en relativt smal zon längs Kalmarsund från norra Blekinge till Runnö. På några få ställen är sandstenen blottad, som på Furön, vid ett gammalt stenbrott vid

Pataholm och utmed en bäck vid Brömsebro, men någon plats liknande Runnö med stora alvarliknande områden finns inte närmare än på Öland. Runnö domineras helt av den kambriska sandstenen som bildar stora, plana ytor, genomkorsade av ett system av sprickor. Ofta saknas jordmån helt på den fattiga berggrunden varför högre vegetation inte finns på vissa håll. De djupaste moränlagren förekommer på öns västra sida. Den kambriska sandstenen ger upphov till en mycket särpräglad morän som på många sätt skiljer sig från andra moräntyper. Den är mycket näringsfattig vilket innebär en låg bonitet och en artfattig vegetation. Längs de norra och nordvästra stränderna av ön finns välutbildad cuesta, d v s en landform med markerad klint och därifrån långsamt sluttande yta. Här och var förekommer också klapperstensfält. Öns östra stränder är fattiga på avlagringar och utgörs av plana hållar.

Runnö Rödsjär, nordost om Runnö, består av en av de fåtaliga blottningarna av kvartsit i södra delen av Kalmar län. Här finns välutbildade vallar av strandklapper i sandsten och jättegrytor i kvartsiten.

Runnö är tillsammans med Littlö och Runnö Rödsjär betydelsefulla referenslokaler för att förstå områdets geologiska historia.

Biologiska bevarandevärden

Tallskog av lav- eller lingontyp är de vanligaste naturtyperna på Runnö. I mindre omfattning förekommer också sumptallskog med skvatram i sänkor med dålig avrinning. Ett par, något större, våtmarker är av öppen karaktär. Skogen på Runnö är tämligen orörd och flera värdefulla naturskogsbestånd förekommer. En intressant företeelse är att granen, som är en sen invandrare på ön, är sällsynt och främst förekommer fläckvis i de norra och nordöstra delarna. Fältskiktet domineras av lavar samt av ris som lingon, ljung och blåbär. De öppna sandstensytorna har en vegetation av mossor och lavar som påminner mycket om västkustens hedar. Framträdande inslag är bägarlavar, islandslav och nervmossor. Trots det sparsamma regnandet på Runnö finns flera västliga arter, både bland blomm växter och bland kryptogamer. Bland annat förekommer borsttåg, flikig skinnlav, kopparnickmossa samt gulmjölkig ekriska, som alla har sin utbredningstygndpunkt i västra Sverige. Nästlaven är en tämligen ovanlig art som mest förekommer i östra och norra Sverige, men är påfallande vanlig i tallskogen på ön. Grynig nållav, sotlav och sydlig ladlav är annars ganska ovanliga men växer rikligt på riktigt gamla tallar och gärdsgårdsstolpar på ön.

Inslaget av ek är på sina håll betydande, till exempel på Littlö, Råveholm och i anslutning till byn. Även på andra håll förekommer ekbestånd eller enstaka ekar. En stor del av ekarna är av hög ålder och har visat sig hysa flera rödlistade eller på annat sätt intressanta arter bland lavar, svampar och insekter.

En intressant naturtyp är de stränder som förekommer på Runnös östra sida. Vegetationen här varierar från klippväxande arter till täta högvassbestånd, vilket sammantaget ger en mycket artrik kärlväxtflora. De grunda vattenområdena och stränderna är viktiga fågelmiljöer.

Intressanta häckande fågelarter på ön är bland annat fiskgjuse, nattskärre, trädlärika och mindre hackspett. De mindre öarna strax norr om Runnö; Lövggrund, Långgrund och Östra hällen, hyser ett rikt fågelliv med sådana häckande arter som roskarl, skedand, skrântärna och svärta.

Öns insektsfauna innehåller ett flertal exklusiva tall- och ekberoende skalbaggar. Många arters populationer är stora och livskraftiga vilket inte minst märks på mängden gnagspår i döda och levande tallar och lövträd. Den stora mängden död ved samt det varma klimatet med mycket sol bidrar till att skapa förutsättningar för exklusiva inslag i insektsfaunan. 1999 hittades invid Runnö by en skalbaggsart, brun lövsvampbagge, som inte setts i Sverige sedan mitten av 1900-talet. Denna art anses vara knuten till ek. Det är med stor sannolikhet så att det finns fler, ännu oupptäckta, sällsynta värmekrävande insekter i området.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Runnö är en av de med namn angivna platserna längs kung Valdemar Sejrs segelled mellan det danska riket och Reval (nuvarande Tallinn), som beskrevs redan under mitten av 1200-talet. På Runnö har det funnits fast befolkning åtminstone sedan medeltiden. Fisket har utgjort huvudnäring, medan jordbruk och boskapsskötsel haft förhållandevis mindre betydelse.

I mitten av 1500-talet fanns det två gårdar på ön, Sörgården och Norrgården, som då ägdes av Gustav Vasa. Till gårdarna hörde vid denna tid ängsmark, men inte någon åkermark, samt fem ålbroar (fästen för ålhåmmor). Åkerbruk togs efter hand upp med odling av råg och korn. Under 1600- och 1700-talen fortlevde denna hushållstyp med jordbruk, boskapsskötsel och fiske, där det sistnämnda till stor del betalade skatten. Gårdarna friköptes 1767.

På medeltiden tudelades fiskerätten i denna del av Östersjön. Varje i mantal satt gård eller by hade eget fiskevatten att hävda, skilt från det allmänna fiskevattnet. Runnö by, som vuxit ut ur två gårdar, har betraktat modergårdarnas fiskevatten som en enhet och bytt de bästa fiskeplatserna årligen efter vissa regler. Den som inte ägt jord har inte heller haft rätt till fiske utom med rörliga redskap på allmänt vatten eller efter arrende av jordägare. Det enskilda fiskevattnet har haft sin största betydelse för fångsten av ål, abborre, gädda, flundra och lax. Fisket har reglerats genom stämmobeslut i bystämman. Fiskemetoderna var både mångsidiga och arbetskrävande. Den viktigaste fisken på 1500- och 1600-talen var ur skattesynpunkt ålen. Då gårdarna friköptes 1767 omnämns dock inte längre ålfisket, utan fisket efter gädda, torsk och strömming var nu viktigare. Gädda fångades bl a med notvarp på hösten, torsken mest med krok på djupare vatten medan det för strömmingen gällde särskilda platser, där man fiskade enligt uppgjord turordning. På grunden omkring ön bedrevs också abborrfiske. Sjöfågel- och säljakt hade också betydelse vid hushållningen. Sälén sköts eller fångades i särskilda sälvät, medan sjöfågeljakten bedrevs under vår och höst.

Korna släpptes på bete under april-maj, för att sedan under sommaren beta på holmar utanför hemmön. Runnös viktigaste sommarbete var Littlö. Fåren fick,

förutom under stränga vintrar, gå ute året om. Det stora antalet får på Runnö ledde tidvis till att betet inte räckte till för nötdjuren och hästarna. Fårbetet inverkade också menligt på bärtillgången, samt på lövträdens föryngring. Lövtäkt, till stor del av ek, var också en nödvändighet för att föda fåren under snövintrarna. Trots att man bärgade överallt där det fanns gräs var höskörden liten. De flesta ängarna var knutna till en byhalva, medan andra, som Långgrundet, var gemensamma för hela ön. Slätter skedde även på öarna runt Runnö, som Runnö Rödsjär, Littlö, Gräsgrundet och Skarvlo. Här var gräset dock sämre och bestod mest av starr.

Skogsbruket på Runnö var inte särskilt intensivt. I skatteköpsakten från 1767 hette det att: "Hela denna ö består merendels af hälleberg och stenbunden odell, hvar emellan växer någre små ekar, och små tall, det senare till huusbehof." Vid denna tid ansågs det finnas till husbehov av stängselmaterial och brännved. Tjära har tillverkats på ön, och rester av tjärdalar har bl a hittats öster om Långglo och sydost om byn. Byggtimmer sågades på den gemensamma sågen vid Norrgården. Ekvirke har sålts till Västervik till garvämne och parkettstav. Även props, slipers, rundvirke och ved såldes.

Sörgården och Norrgården, som växte ut till en by, har aldrig skiftats. Klyvningen gårdarna emellan har istället skett genom sänjedelning. Under senare delen av 1700-talet skedde hemmansklyvningen i sådan omfattning att bönderna måste börja flytta ut från byplatsen. Denna hade blivit för trång, vartill kom att hamnen hade grundats upp. Ända tills gårdarna flyttades ut till de tomter, där byn ligger sedan början av 1800-talet, förblev den medeltida hushållstypen med jordbruk, boskapsskötsel och fiske, ganska oförändrad. Folkökningen, nybyggandet, nyodlingen och den ökade fiskmarknaden på fastlandet gav en mer öppen hushållning med mångsidigare kontakter med det omgivande samhället. Fisk, mest strömming och torsk, var den primära handelsvaran. När byn flyttades togs också flera nya åkrar upp, en nyodlingsfas som fortsatte fram till första världskriget. Strömming- och torskfiskets goda konjunktur medförde att alla boningshus i Norrgården samt fyra i Sörgården nybyggdes från och med 1890-talet till och med början av 1900-talet. Innan ålbottengarnen infördes 1925 hade varje gård över 30 ålhåmmor. Utvecklingen hade då i över en mansålder gått mot ett ökat antal ålhåmmor; 1884 redovisades endast 10 ålhåmmor per gård. Bottengarnsfisket blev dock med tiden alltmer betydande och ålen hamnade mer i centrum. Ålfångsten gav mer i utbyte än all den andra sammanlagda fiskfångsten. Dock fångades även torsk, plattfisk, strömming, gädda och abborre i botten-garnen.

Runnö hade sitt befolkningsmaximum år 1885 med drygt 100 personer. Fårskötsel upphörde omkring 1925. Kring 1950 fanns ännu ett 60-tal bofasta och de flesta av gårdarna bedrev jordbruk, men odlingen av säd liksom ängsslåttern upphörde under detta årtionde. I början av 1970-talet fanns runt 25 bofasta men bara en aktiv brukare kvar på ön, medan det vid mitten av 1980-talet endast fanns 4 bofasta kvar. I början av 2000-talet fanns, enligt uppgift, tre bofasta familjer varav två av dessa bor på fastlandet under vintern.

På ön finns länets största koncentration av tomtningar noterade i Riksantikvarie-ämbetets fornminnesregister. Tomtningar är grunder efter enkla hus som särskilt under tidig medeltid utnyttjades i samband med säsongsfiske. Tomtningarna är framförallt belägna i området kring de små vikarna Långglo och Nättlevik vid udden Slobbs bas, men finns även på Runnös nordvästligaste del. Vid Slobb förekommer också stenmurar, stensamlingar samt båtlänningar (äldre båtplatser). Här finns även ett gravröse. På Runnös nordvästligaste del har också spår av mänsklig verksamhet påträffats i form av gropar i klapperstensfälten. Även vid Rävahomsudd förekommer ett gravröse. Vid Lilla Ekenäsudden finns en rektangulär stenformation som med viss reservation tolkats som en stensättning. På den lilla ön Långgrund strax norr om Runnö förekommer ett båkfundament kallat Klödekäringen. Enligt anteckningar från 1938 var båken viktig för strömming- och torskfisket, men användes inte som seglingsmärke. Åldern på båken är dock okänd. På Långgrund finns även en husgrund. I och vid byn förekommer fornminnen i form av en uppgrundad hamn bestående av rester av båtlänningar, kvarnstenar från en väderkvarn vid Norrgården samt en av landets två holkkvarnar på Kvarnholmen. Här finns även ett gravröse. Enligt traditionen ska ett varv ha varit beläget söder om själva byn. Strax öster om den uppgrundade hamnen ska också enligt traditionen den äldsta byn ha legat. Här har man funnit tegel, keramik och mynt. En bra bit söder om byn, vid Räveglo, finns en grav i form av en stensättning.

Den nuvarande bebyggelsen är helt koncentrerad till byn, som dock inte ingår i naturreservatet. Byn har ett ålderdomligt utseende med välbevarade hus, huvudsakligen byggda i trä, tätt placerade utmed en väg. Utöver boningshusen finns också ladugårdar och fiskebodar, en linbastu samt en smedja. Här och var förekommer resta störar som använts, och i något fall fortfarande används, till att torka fiskedonen. Bebyggelsen kallas norra respektive södra byn av byborna. Direkt öster om byn ligger huvuddelen av odlingsmarken och stora rösen vittnar om det arbete som krävdes för att skapa åkermark på den blockrika moränen. De områden som användes som slätterängar har idag dock vuxit igen.

Utmarken, som upptar större delen av ön, ligger till största delen på en flat berggrund av sandsten. Här och var finns mindre sänkor och sprickor där jord kunnat ansamlas. Dessa jordar, ofta tidigare våtmarker, har efter röjning och dikning tidigare brukats som slätter- och åkermark. I dag har dessa nästan helt vuxit igen, men kvar finns kombinerade sten- och trögärdesgårdar som omgärdar de små inägorna. Det är ovanligt att sådana odlingsspår bevaras så väl och dessa slänor är också värdefulla som substrat för en intressant lav- och svampflora. Troligen är det öns torra och varma klimat som gjort att veden har bevarats så länge.

Ett intressant inslag i utmarkens skogar är de forna gränsmarkeringarna mellan de olika skiftena. På Runnö har man nämligen tillämpat "bleckning" av träden, d v s på lämpliga träd längs rågången har man fläckvis huggit bort barken. I vissa fall har man dessutom ristat in märken i veden, i senare tid har man också målat över "bleckorna". Dessa rågångsträd utgör i dag några av de äldsta furorna på ön.

Markanvändning

Större delen av ön har en historia som betad, gles utmarksskog, med små slåttermarker och åkrar i områden med tjockare jordtäcke. Dessa är framför allt förlagda till tidigare våtmarker som inhägnats och dikats.

Vid tiden för reservatsbildningen utgörs i stort sett hela ön av skog, ofta gles, eller av impediment. Huvuddelen av den före detta åkermarken återfinns på öns västra sida, i direkt anslutning till den väl samlade byn. Inget åkerbruk sker men viss djurhållning har återupptagits i anslutning till byn utanför reservatet. Husen är huvudsakligen sommarbostäder eller arbetsbostäder för fiskare som använder Runnö som bas under sommarhalvåret. På ett antal platser längs stränderna har fiskarna fasta fiskeredskap.

Intressen för friluftslivet

Terrängen på Runnö är lättframkomlig och lämpar sig väl för rörligt friluftsliv. Reservatsbildningen leder sannolikt till att fler natur- och kulturintresserade besöker ön.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Runnö ska vara att bevara och förstärka ett sammansatt ekosystem med biotoper representativa för skärgården och de strukturer, funktioner, djur- och växtarter som hör till dessa biotoper. I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara en stor areal naturskogsartad mager tallskog på kambrisk sandsten med rikligt med död ved och en rik flora och fauna.
- Bevara ett stort antal gamla och grova ekar.
- Bevara variations- och artrika stränder.
- Bevara områdets marina biotoper
- Bevara och förstärka populationerna av skyddsvärda och rödlistade arter.
- Bevara områdets forn- och kulturlämningar så att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.
- Friluftsliv, forskning och undervisning ska kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående syften.

Skälen för beslutet

Runnö har höga geovetenskapliga och biologiska värden och har i länets naturvårdsprogram getts naturvärdesklass 1 - högsta naturvärde. Det ingår också i område som omfattas av riksintresse för den vetenskapliga naturvården såväl som av riksintresse för kulturmiljövården

Runnö har tillsammans med Furön en geologisk särställning utmed den svenska kusten genom att den kambriska sandstenen går i dagen över stora delar av ön. Sandstenen ligger ställvis helt plan och utan jordtäcke. Runnö är tillsammans med Littlö och Runnö Rödsjär betydelsefulla referenslokaler för att kunna förstå områdets geologiska historia. Runnö är den bästa lokalen för studier av den kambriska sandstenssekvensen vid Kalmarsund.

Ekologiskt är området mycket värdefullt då det består av ett sammansatt ekosystem med biotoper som är representativa för skärgården. Bland de naturtyper som förekommer märks hållmarkstallskog, strandängar och marina biotoper.

Objektet innehåller en särpräglad typ av kustskärgårdsskog. Vegetationen domineras på de delar där jordtäcket är tunt av mager hållmarkstallskog av lavtyp samt i övrigt av tallskog av ristyp. Området upptar för sydsvenska förhållanden en stor sammanhängande areal med lång kontinuitet i trädsiktet. Här finns goda förutsättningar att bevara och utveckla naturskogsartade förhållanden med långsiktig ekologisk stabilitet för arter som är knutna till naturtypen.

Området hyser förekomst av rödlistade arter som till exempel mindre hackspett, nattskär, roskar, silltrut, skedand, skräntärna, småtärna, svärta, klubbspötad bastardsvärmare, barrpraktbagge, ekgrenbrunbagge, gropig brunbagge, svart praktbagge, sälgetingbock, blekticka, kärnticka, oxtungssvamp, blyertslav, gammelekslav och matt pricklav.

Runnö utgör ur ett historiskt perspektiv ett exempel på ostkustens kombination av jordbruk och fiske. Flera tomtningar finns på ön vilka utgör det främsta exemplet i länet på anhopning av primitiv bebyggelse i samband med tidigt säsongsfiske.

Områdets värde kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Ärendets beredning

Runnös naturvärden har varit kända sedan lång tid och uppmärksammas i olika naturinventeringar och planeringssammanhang. I den fysiska riksplaneringen som påbörjades på 1960-talet utpekades området som riksobjekt för den vetenskapliga naturvården. I en kommunöversikt för Oskarhamns kommun 1976 föreslogs området som naturreservat.

Frågan om reservatsbildning aktualiserades första gången 1986 då länsstyrelsen vid möte med markägarna informerade om områdets naturvärden och behovet av

att säkerställa dessa. Skogsvårdsstyrelsen utförde därefter en skogsvärdering som underlag för fortsatta förhandlingar om ersättning till följd av inskränkningar i markanvändningen vid ett tilltänkt reservatsbeslut. Reservatsbildningen fullföljdes dock av flera skäl inte vid detta tillfälle, främst på grund av resursbrist.

Frågan om reservatsbildning återupptogs 1995 då förhandlingar om förvärv inleddes för några av de berörda fastigheterna.

För att ytterligare förbättra kunskaperna om områdets biologi och naturvärden utfördes 1999 en inventering av faunan och floran av företaget Pro Natura. Inventeringens tyngdpunkt låg på en översiktlig vegetationskartering, med en mer detaljerad inventering av insekter och svampar inom vissa delar, samt på att ge ett förslag till skötselplan. Uppdraget redovisades 2000.

Berörda markägare har informerats bland annat genom möten och skrivelser. Ett utkast till beslut och skötselplan utarbetades av länsstyrelsen och skickades ut som information 2001.

2005-11-15 förelade Länsstyrelsen med stöd av 24 § områdesskyddsförordningen markägare och andra sakägare att inkomma med yttrande över ett förslag till beslut och skötselplan. Följande synpunkter inkom:

Ägarna till Runnö 1:3 och 1:8 inkom bl a med synpunkter angående småskalig husbehovstäkt av grus och sand, brunnborrning, ledningsdragningar, träning av jakthund samt skötsel av äldre övergivna åkerytor. Avslutningsvis var ägarna till Runnö 1:3 och 1:8 negativt inställda till reservatsbildningen.

Ägarna till Runnö 1:4 och 2:4 inkom bl a med synpunkter angående skatte- och fastighetstekniska frågor. Ägarna till Runnö 1:4 och 2:4, liksom ägarna till Runnö 1:6, var negativt inställda till reservatsbildningen.

Ägarna till Runnö 2:5 inkom med önskemål om ändring av reservatsgränsen.

Ägaren till Runnö 2:14 inkom med synpunkter på förvaltningen av reservatet.

Jakträttshavarna inom de delar av Runnö 2:11 som tidigare tillhörde Runnö 1:5, liksom jakträttshavarna inom de delar av Runnö 2:11 som tidigare tillhörde Runnö 1:7, var positivt inställda till reservatsbildningen.

Ordföranden för Runnö Samfällighetsförening önskade ett förtydligande beträffande reservatsföreskrifterna.

Flertalet av dessa synpunkter har tillmötesgåtts och inarbetats i beslut och skötselplan.

2005-11-15 remitterades även förslaget till beslut och skötselplan till bl a Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Fiskeriverket, Kalmar läns museum, Naturvårdsförbundet i Kalmar län, Döderhults naturskyddsförening, Östra Smålands Ornitologiska Förening,

Smålands flora, Föreningen SydostEntomologerna samt ägare till mark på Runnö som ej är beläget inom reservatet. Inkomna synpunkter redovisas nedan.

Oskarshamns kommun inkom med synpunkter angående vattenområdet, tillgängligheten för handikappade samt sanitetsanordningar.

Sveriges geologiska undersökning inkom med kompletterande uppgifter och synpunkter angående de geologiska förhållandena.

Fiskeriverket inkom med synpunkter beträffande föreskrifterna.

Skogsstyrelsen i Högsby distrikt inkom med synpunkter på skötseln av reservatet.

Kalmar läns museum inkom med synpunkter, bl a angående alternativa lösningar för att upprätthålla hävden av området.

Döderhults naturskyddsförening ansåg det viktigt att det finns tillgång till brygga för allmänheten samt informationstavla vid hamnen.

Två ägare till mark på ön belägen utanför reservatet inkom med synpunkter angående möjligheten att borra efter dricksvatten samt med synpunkter på föreskrifterna.

Flertalet av dessa synpunkter har tillmötesgåetts och inarbetats i beslut och skötselplan.

Svefa AB har på uppdrag av länsstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna samt förhandlat med berörda markägare. Vid tidpunkten för reservatsbeslutet hade Staten genom Naturvårdsverket förvärvat berörda delar av fastigheterna Runnö 1:5 (ca 40 ha), Runnö 1:7 (ca 43 ha) samt Runnö 2:3 (ca 51 ha), medan Länsstyrelsen träffat uppgörelser om intrångsersättning för berörda delar av fastigheterna Runnö 2:5 (ca 62 ha) och Runnö 2:14 (ca 57 ha). För återstående fem fastigheter sknades upprättade avtal om köp eller intrångsersättning.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg, campingplats eller led.
3. Anlägga hamn eller brygga eller anordna upplägnings- eller förtöjningsplats för farkoster eller flytdockor.
4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
5. Uppföra anläggningar eller utföra fyllning och pålning i vattenområden, leda bort vatten från eller utföra grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden som kan leda till att vattnets djup eller läge förändras.
6. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.
7. Anordna upplag annat än tillfälligt för naturvårdsförvaltningens behov eller tillfälligt i samband med husbehovsavverkning.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9. Nydika.
10. Odlar upp skogsmark eller våtmark.
11. Plantera eller så träd eller buskar.
12. Införa växt- eller djurart.
13. Inom landområdet framföra motorfordon annat än på befintliga vägar. Föreskriften gäller inte vid transport av högvilt i samband med jakt eller i samband med husbehovsavverkning.
14. Avverka, ta bort dött träd eller vindfälle, gallra, röja eller utföra annan skogsvårdsåtgärd annat än i enlighet med bilaga 2.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på botten.

16. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller bedriva någon form av täkt.
17. Utföra dikesrensning.
18. Bedriva kommersiell verksamhet. Förbudet gäller ej pågående mark- och vattenanvändning som är tillåten inom reservatet.

Föreskriften A 5 gäller inte vid underhåll av eller anordnanden av fasta fiskeredskap.

Föreskriften A 14 gäller inte träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, kulturhistoriska lämningar och tomtmarker.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om naturreservatet.
2. Uppsättande av informationstavlor och stättor samt andra anordningar för allmänheten.
3. Gallring, röjning, avverkning, betesdrift, stängseluppsättning eller annan skötselåtgärd i syfte att bevara och utveckla naturmiljön och den biologiska mångfalden.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skogsskyddsåtgärder som naturvårdsförvaltaren finner nödvändiga.
6. För naturreservatets skötsel äger naturvårdsförvaltaren rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Under tiden 1 april till 10 juli färdas eller uppehålla sig på Lång- och Lövggrund samt på Runnö Rödsjär eller komma närmare stranden av dessa öar än 100 m. Områdena är markerade på bifogad karta, bilaga 1.
2. Inom landområdet framföra motorfordon annat än på befintliga vägar.
3. Framföra cykel annat än på väg eller stig.
4. Förtöja eller ankra båt mer än ett dygn på samma ställe.

5. Tälta mer än ett dygn på samma ställe.
6. Göra upp eld.
7. Medvetet störa känsligt djurliv t ex genom att klättra i eller uppehålla sig nära boträd.
8. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
9. Ta loss bitar från berggrunden.
10. Skada levande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.
11. Gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna.
12. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
13. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

14. Använda landområdet för tävlings- eller övningsändamål.
15. Utföra undersökning eller forskning.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för plockning av bär och matsvamp eller insamling av ilandblåst tång till odling.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen i Kalmar län.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidning. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i författningssamlingen.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även länsrådet Anne-Li Fiskesjö, chefen för naturskyddsfunktionen Markus Forslund, Anders Enroth vid juridiska funktionen, Per Lindegård vid kulturmiljöfunktionen, Britta Johansson vid plan- och bostadsfunktionen, samt Patrick Isendahl vid naturskyddsfunktionen deltagit, den sistnämnde föredragande.

Sven Lindgren

Patrick Isendahl

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Riktlinjer för husbehovsavverkning
3. Skötselplan
 - 3.1 Skötselplanekarta
 - 3.2 Vegetationskarta
 - 3.3 Utdrag ur fornlämningsregistret
4. Registeruppgifter
5. Artlista
6. Konsekvensutredning
7. Hur man överklagar

Sändlista

